

ЖУРАКОВСЬКИЙ Анатолій Євгенович (04. 03. 1897, Москва — 15. 10. 1937, ст. Ведмежа Гора, Карелія, РФ) — священник, громадський діяч. Син [Євгена](#), брат [Геннадія Жураковських](#). Представник Істинно-Православ. Церкви. Навч. на істор.-філол. факультеті Університету св. Володимира (Київ, 1915–16). 16 серпня 1920 рукопоклад. у сан священника, служив у с. Червона Гірка (нині Макарів. р-н Київ. обл.). Від 1921 — настоятель церкви Марії-Магдалини (домова церква Маріїн. дит. притулку, закрита у серпні 1922), від вересня 1922 — храму Реліг.-просвітн. товариства. До громади св. Марії-Магдалини, що мала актив. громад. характер, входили піаністка [А. Артоболевська](#), фітопатолог [Д. Вердеревський](#), патологоанатом М. Сауляк-Савицька, дочка генерала В. Опацька, лікар-терапевт Г. Косткевич та ін. Навесні 1922 на диспуті проти теософів Ж. прочитав публ. доповідь «Христос і ми»; взяв участь у диспуті «Наука й релігія», що тривав три вечори в актовому залі Університету та Опер. театрі. 4 квітня 1923 був заарешт., за звинуваченням у контррев. агітації висланий до м. Краснококшайськ (нині Йошкар-Ола, Респ. Марій-Ел, РФ) разом із настоятелем Києво-Печер. лаври [Єрмогеном](#) (Голубєвим). До Києва вони повернулися у листопаді 1924. У цей час громада збирала пожертвування на користь в'язнів, видавала рукопис. альманах «Первопутюк» (1925). Ж. не підтримав [Декларацію митрополита Сергія 1927](#). 14 жовтня 1930 заарешт. удруге, притягнутий до слідства за справою «Всесоюз. центру Істинно-Православ. Церкви». 3 вересня 1931 засудж. до розстрілу, вирок замінено на 10 р. концтаборів. Покарання відбував у Свір. таборах, від жовтня 1932 — на Соловках, від 1934 — на Белбалткомбінаті (у Вигозері, Тунгуді та Надвойцях). 14

жовтня 1937 ув'язн. утретє, засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1989. Ж. залишив чималу богослов. спадщину. В Університеті написав розвідку «Жозеф де Местр и Константин Леонтьев». Опублікував низку статей у ж. «Христианская мысль» (1916–17), зокрема «К вопросу о вечных муках», «Тайна любви и таинство брака», «Издум о братстве в Церкви», «Литургический канон теперь и прежде: К вопросу о церковной реформе» (вид. окремою книгою — Москва, 2005). Видат. пам'яткою православ. гомілетики є проповіді Ж. (понад 70), проте після 2-го арешту жодної не збереглося. У засланні 1923 написав есе «Иуда» (опубл. у ж. «Синописис», К., 2001, ч. 4–5); окремі його твори виходили у самвидаві. Збереглася також серія прижиттєвих машинопис. копій писань, опрацьованих у картонні, мистецьки оформлені обкладинки у вигляді книжечок. У списках поширювали листи Ж. до парафіян. Відомі також його вірші 1914–17 та 1932–36. Дослідж. історії церк. громади, очолюваної Ж., провадили після повернення з ув'язнень її членів у рамках напівлегал. приват. ініціативи. Таким чином зібрано й надруковано проповіді, 2-том. зб. «Из писем и воспоминаний». Без відома громадівців один із комплектів листування опубл. у кн. «Священник Анатолий Жураковский: Материалы к житию» (Paris, 1984). О. Міхеєва уклала ілюстров. манускрипт «Воспоминания о церкви Святой Равноапостольной Марии Магдалины» (1978), у якому широко використала матеріали альманаху «Первопутюк».

Рекомендована література

- Осипова И. И. «Сквозь огонь мучений и воду слез...»: Гонения на Истинно-Православную Церковь. Москва, 1998;
- I. Semenenko-Basin, P. Procenko. Anatolij Zurakovskij. Milano; Roma, 1999;
- Білокінь С. Розгром київського єпархіального управління 1923 року // КС. 1999. № 1;
- Його ж. Світоч // Синописис. 2000. Ч. 1;
- Из наследия священника Анатолия Жураковского // Там само. 2000. Ч. 2–3;
- Проценко П., Семененко-Басин И. Священник Анатолий Жураковский: Возрождение во время катастрофы // Там само. 2001. Ч. 4–5;
- S. Merlo. Sviluppo persecuzione di una fraternita // S. Merlo. All'ombra delle cupole d'oro. Milano, 2005;
- Білокінь С. О. Анатолій Жураковський і київські йосифляни: Докум. дослідж. К., 2008.

[С. І. Білокінь](#)

Бібліографічний опис:

Жураковський Анатолій Євгенович / С. І. Білокінь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18496>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).